

КИР БУЛИЧОВ
ПИСМА ОТ РАЗЛИЧНИ
ГОДИНИ

Превод от руски: Маргарита Златарова, 1979

chitanka.info

18 януари 1978 г. Москва

Драги Виктор Сергеевич,

Отдавна не съм ви писала, но не от мързел, а защото нямах време. Всички ние се трудим (по-малко, отколкото бихме желали) и се суетим (повече, отколкото трябва). Освен това есента за мен беше трудна. Мама прекара на легло два месеца с пневмония, после синът ми легна от тежък грип, най-добрата ми приятелка се развеждаше... Така че аз тичах по магазини и аптеки, после лекувах болните си. И когато вече успях да утеша всички и да се освободя, очите ми лепнеха от умора и мечтаех да поспя поне шест часа. Но нали трябва да се надраска някоя рецензия или да се прочете нечия дисертация, или пък да се подготви годишният отчет...

Всъщност започнах да пиша тези редове заради едно странно явление, което наблюдавах през последните дни. И чакам вашето премъдро мнение по този въпрос.

Отначало реших, че имам халюцинации... Не, така нищо няма да разберете. Ще трябва да ви разкажа предисторията.

Преди три години мъжът ми беше в Индия. И за да не остане назад от приятелите си, купил и пренесъл контрабанда два лемура. Отначало тези зверчета ми ставаха мили. Очевидно природата ги е направила такива, след като ги е лишила от други средства за защита от хищници. Допускам, че при вида на нежното лори (към този вид се отнасяха нашите квартиранти) дори жестокото сърце на тигъра трепва, той свежда кръвожадния си взор и отива на лов за бивол.

Представете си същество колкото катеричка, без опашка, с гъста и къса сива козина, с изящни крачета като паячета и ръчички (именно ръчички и крачета, защото лорите имат съвършено човешки пръсти, с нокътчета един квадратен милиметър). Значителна част от чипоносите им физиономии се заема от огромни кафяви очи, изпълнени с упрек и покорен страх. Гостите, които виждаха нашите

квартиранти, веднага разбираха, че само изключително жесток и отвратителен човек може да държи тези дребосъци в плен.

Нашите жалки оправдания, че мъжът ми ги е купил от ловците, които им одират кожата, и че ние ги храним и държим на топло, само увеличаваха недоброжелателността към нас.

Но във всекидневието тези трогателни дребосъци съвсем не са така очарователни. Деня си прекарват в сладък сън, а когато се стъмни, се измъкват от клетката, бягат по стаите, поливат любимите си предмети с разяждаща урина и посипват пода с кози барбонки. После увисват във фантастични пози на завесите или на полилея. И не желаят да встъпват в никакви контакти с нас. Не понасят да ги галиш или да ги докосваш. Зъбите им са остри, дребни и многобройни — ухапаното от лори място не заздравява със седмици. Не изпитват никаква благодарност към хората, никого не познават, а си струваше, защото свободното си време прекарвахме на птичия пазар или по кабинетите на директорите на зоомагазините (с подаръци) — нали лорите се хранят с живи насекоми, а опитай се да им намериш храна в Москва в разгара на зимата. Хлебарките наистина изчезнаха от къщи, но затова пък брашнените червеи се разпълзяха по къщата, а в угълчетата цвъртяха разбягали се щурци. При това лорите са патологично страхливи и дори аз, след като бях изучила вече егоистичния им характер и високомерие, идващи от съзнанието, че те са най-древните бозайници на Земята, често се смущавах от погледите им — те сякаш вярваха, че аз нарочно ги угоявам, за да ги изям. И най-неприятното — вечер не можехме да отидем никъде заедно. Някой трябваше да дежури в къщи, за да ги нахрани.

Миналата година не издържахме. След известни вълнения (до голяма степен лицемерни) се съгласихме да ги дадем на една мила, самотна петдесетгодишна девица, която живее в отделна квартира с котка, куче и два

собствени лемура, в Киев. Отначало малко скучаехме без лорите, а аз преди шест месеца отидох в една съвършено ненужна и тъжна командировка в Киев, за да се видя с тях. Единият беше умрял, вторият ме позна, но предпазливо пое от ръката ми тлъст брашнен червей — скромнен дар от московските приятели.

Извинете, Виктор Сергеевич, че забравих за краткостта — сестрата на епистоларния жанр, а написах есе на тема „Гледане на нежни лори в домашни условия“. Но това е всичко. Преминавам към същността, тоест към халюцинациите.

Преди няколко нощи седях на дивана, четях посредствена дисертация и си мислех как да откажа да я опонирам, без да обидя автора ѝ. Изведнъж с крайчеца на окото си виждам да тича бавно през стаята лори. То забеляза погледа ми, замря, притиснало към гърдите си ръчичка, стисната в юмрук, смали се от ужас и изчезна. Потрих очи, разбрах, че съм прекалила с работата — още малко и ще трябва да отида на психиатър. След два дни отново: нощ, седя на дивана, а в средата на стаята изниква изплашено лори и ме гледа като изтървано. Видях го съвършено ясно, до последното косъмче. Разстоянието беше не повече от два метра. Ужасено, че са го изненадали, лорито направи локвичка и се разтвори във въздуха. Още една халюцинация? Едва ли! Локвичката остана. Кълна се, локвичката остана. Избърсах я с парцал и едва тогава разбрах, че това е нещо свръхестествено.

Тогава реших да ви пиша. Вие винаги сте били търпим към странностите на човешката психика или поне сте търсили рационално обяснение на ирационални явления. Постигнали сте нещо.

Моля ви, драги Виктор Сергеевич, не ме забравяйте, хвърлете снизходителен професорски поглед на моята жалка съдба и помислете какво би могло да бъде това?

Впрочем не се съдържах и позвъних в Киев на новата стопанка на лорите. Тя с прискърбие ми съобщи, че нашият последен лемур е умрял седмица преди описаните от мен

събития. Тоест не би могъл да се върне у дома като заблудила се котка.

Ваша предана ученичка
Калерия

19 януари 1978 г. Москва

Драга Рима,

Все се канех да ти пиша, но имам ужасно много работа. Нашата завеждащ лаборатория Калерия Петровна (бях ти писал за нея) съвсем се е побъркала. Не, по-добре е да имаш за ръководител мъж, съвременните мъже са къде-къде по-меки и отзивчиви, а освен това аз зная как да се държа с тях. Но в други отношения нашата Калерия не е най-лошият вариант — грижи се за себе си и още я харесват. Но е ужасно да доживееш до тридесет и няколко години и да не видиш нищо от живота. Но стига за работата. Питаш ме как се развиват отношенията ми със Саня Добряк. Отговарям ти: сложно. И то по моя вина. Не съм достатъчно внимателна към него и дори си позволявам да му се надсмивам, което той не понася. Оня ден му разреших да ме покани на кино и там срещнах В. (случайност в моята бурна младост). Той ме поздрави, а аз нямах причини да го игнорирам. Саня се вбеси и през целия път до къщи се цупеше. Колко наивни са тези мъже! Нима съм виновна, че съм толкова привлекателна? За да го разсърдя още повече, не му разреших да ме целуне на раздяла. Сега той не говори с мен. Мога да оправя отношенията ни само с един поглед, но нямам такова намерение. Той трябва да разбере, че съществуват маса претенденти за моето сърце. Аз му правя услуга. Разбираш ли ме?

Как си ти? Вчера по телевизията гледах, че при вас времето е лошо. Страхувам се да не стане отново наводнение.

Прости ми, че свършвам писмото, но дойде Калерия, с подпухнали очи, недоспала, навярно пак се е трудила

през нощта. Вече ме гледа накриво — защо не работя?
Сега, моя мила началничке, сега...

Целувам те, скоро ще ти пиша продължение,

твоята вярна приятелка

Тамара

Ленинград, 24 януари 1978 г.

Драга Лерочка,

Понякога ми е трудно да си представя как ръководите лаборатория, пишете докторска дисертация, правите открития... За мен вие ще си останете девойката, която за пръв път е гримирала очите си, за да започне новия, студентски живот. На това, разбира се, ще се възмутите и ще кажете, че и сега не сте стара, и както преди сте красива, дори много по-красива — жените от вашия тип разцъфтяват през четвъртото си десетилетие.

Писмото ви ме зарадва и поразвлече. Много мило сте описали тези лемури. Дори разгърнах Брем, но той не знаеше много за тях. Затова пък у Дарел намерих описание на подобни зверчета. Дарел пише, че нежните лори сега са много редки и му напомнят боксьори, претърпели поражение на ринга. Ефектът се постига с тъмна ивица козина около очите и общо скръбно изражение на физиономията.

Знаете ли, Лерочка, аз съм дълбоко убеден в трезвостта и устойчивостта на вашата психика. Така че нека да оставим халюцинациите настрана. Вие сама не вярвате, пък ѝ халюцинациите не оставят локвичка на паркета.

Разбира се, могат да се измислят редица съблазнителни хипотези, най-вече от оптически характер, но мен самият повече ме грее една отдавнашна мисъл. Тя почти беше замряла поради липса на факти, но след като ми писахте, нещо прищрака в мозъка ми и завъртя някое и друго колелце... Със скърцане, разбира се.

Някога, много отдавна се натъкнах на странна забележка в записките на един естественик, който работел с влечуги в Уганда. Случило му се да наблюдава как един от видовете на ендемичен и изключително рядък смок притежавал странно свойство, на което не намерил обяснение. При голяма опасност той изчезвал, практически се разтварял във въздуха и се появявал отново след няколко секунди (или минути). Никой, разбира се, не обърнал внимание на тази глупост и тя останала незабелязана, а пък и самият наблюдател не настоявал на откритието си. Тогава се замислих: какво ли става със смоците, ако те наистина изчезват? Значи се преместват! Къде? Има два пътя на преместване — в пространството и във времето. И още не се знае кой път е по-антинаучен. Смоците, помня, са изчезвали от терариума, тоест мигновено са преодолявали някаква преграда. Появявали са се отново вътре в затворено пространство. И знаете ли, Лерочка, тогава ми хареса ето такава мисъл: а какво ли пък, ако еволюцията е снабдила някои от беззащитните създания с удивителен механизъм за избягване на опасността? Нали е много изобретателна тази еволюция! Да допуснем, че съществува известна корелация между степента на нервно състояние на индивида, степента на опасност и физическия израз на този ескапизъм. В минути на смъртна опасност индивидът извършва мигновен преход по оста на времето, да кажем, в бъдещето. Преследвачът губи жертвата от очите си, отдалечава се и тогава нашата несъстояла се жертва благополучно се връща на мястото си. Невероятно? Да, и аз така си помислих и преминах към други къде по-вероятни проблеми. И все пак имах намерение да поизгубя малко време и да проверя налудничавата си хипотеза. Дори исках да си намеря опитни животни — някакви същества, отдавна застинали в еволюцията — реликти от живия свят и при това да нямат силни челюсти... Впрочем лемурът, по-точно нежното лори е идеален обект за тези опити. Защо не е измрял, защо още не е изяден поголовно през последните няколко милиона години? Не може да бяга

бързо, не може да се озъби както трябва, през деня не вижда добре и е напълно беззащитно...

И представяте ли си, получавам писмо от любимата си ученичка, която е наблюдавала явление много сходно с това, над което съм мислил. Вашият лемур, който отдавна го няма, се появява. Появява се реално и изчезва. Съблазнително потвърждение на смахнатата ми хипотеза, която няма други потвърждения!

Впрочем вие не обръщайте внимание на старческото ми блънуване. Хайде да смятаме, че сме си разказвали приказки.

Предайте поздрави на уважаемото си семейство. Надявам се да ви видя в Питер на биофизичната конференция през март. Ще се отскубнете ли за една седмица?

Вашият стар лекомислен поклонник
В. Кострюков

12 април 1978 г.

Здравей Римуля!

Ти навярно съвсем си ме забравила. И добре си направила. Скоро ябълките ще цъфнат, а аз вече месец не съм ходила на фризьор — пълен провал! Имах и рожден ден, двадесет години! И се сетих за него едва в самия ден. Мама ми позвъни в лабораторията — какви планове, казва, имаш за вечерта. И тогава като че ме цапнаха с мокър парцал по главата! Знаеш ли, че моят Саня отслабна с три килограма? Такъв е животът, както казват французите. И всичко заради нашата Калерия. Тя се е озверила. Имаме планова тема, а ние търсим лемури по цялата страна!

Ти, разбира се, не знаеш какво е това лемур. Лемурът е много първобитно зверче, почти измряло, обитава още тропическите страни. Прилича на алкохолик и винаги спи, но изобщо е душичка. При нас дойде Калериния учител, един дебел професор Кострюков от Ленинград. Той според мен е тайно влюбен в Калерия и дори в лабораторията не

идва без цветя. Казах на Саня: имай предвид, че ако не се поучиш от опита, ще те пратя в оставка. А той вчера ми домъкна букет от рози за десет рубли! Дори е страшно как ще преживее до заплата, но бях искрено трогната от постъпката му, макар и подсказана. Мисля, че Саня има някакво истинско чувство към мен. А ти как мислиш? Кострюков и на мен ми хвърли око, но аз на такъв мамут — нула внимание, макар че е страшно пробивен. Намери отнякъде пари, за нас работят петнадесет други института, телефона изобщо го прекъснаха, а от тези лемури миризма, ти казвам, не е за завиждане.

Миналата седмица довякоха отнякъде умрял лемур — изпратиха Санечка, горкият. Стана празник, сякаш беше жив тигър. Притекоха се тридесет доктори на науките и всички го гледаха, а после, както е прието в науката, го нарязаха на дребни късчета и гудбай, пиленце!

Но нищо, научният прогрес е движеща сила. А и аз не съм страничен човек в нея. Ако намерим в кръвта на лемура „фактор Т“, ще направим малък преврат в естествознанието (и във физиката, разбира се). Ще ти пиша пак, щом намеря време.

Прегръщам те, твоята вярна приятелка
Тамара

Москва, 19 октомври 1978 г.

Здравей Артур!

За съжаление оригинални джинси не съм ти намерил, но ще се постарая, бъди спокоен, а за сега носи български. С твоите външни данни ти и без модерно оформление ще минеш за кинозвезда.

Не мога да дойда още при тебе. Работата ми пречи. Последните месеци у нас минаха в бързане и аврал. Моята началничка си е втълпила една налудничава идея, която няма да ти разказвам, защото, все едно, няма да я пресечеш. С помощта на приятелски научни учреждения се опитваме да въплътим тази идея. Вчера имахме малък

празник. Предполага се, че сме успели да синтезираме едно вещество, наречено условно „фактор Т“ — разбира се, латинско Т, тоест временен фактор. Ако всичко върви както трябва, от небето към нас ще се посипят награди и поздравления. Калерия (моята началничка) ще защити докторска, аз ще взема аспирантура, ако не получа собствена лаборатория (с какво ли не се шегува дяволът), а нашият старец Кострюков ще стане академик.

Питаш ме за личния ми живот. Трудно е да ти отговоря. Както знаеш, при нас в лабораторията, има едно момиче Тамара, с ангелска външност, но дяволски характер. Тази Тамарка си има далечни планове — да хване за мъж някой доктор на науките, но понеже докторите не бързат към гражданското, тя ме държи в стратегически резерв. Ако ме подържи още малко, мога да прегрупирам войските си и да започна атака в друга насока. Пазете се, жени, старшият лаборант Александър Добряк не е лемур, а лъв (лемурите са ония зверчета, с които сега работим).

Е, хайде, довиждане, отивам да горя на научния фронт!

Поздрави Валентина и Коска

Александър

23 януари 1979 г. Москва

Драги Виктор Сергеевич.

Нашите работи са толкова зле, че повече от това и не може. Страхувам се, че ще загубим битката. Вчера Космодемянски ме извика при себе си и внимателно намекна, че нашата тема ще я закриват. Вие знаете, че неговата „внимателност“ наподобява тая на булдозер, така че настроението е отвратително. Да, разбирам, че нашата тема не е по профила на института, изходът ѝ в близките години е малко реален и за народното стопанство „фактор Т“ едва ли ще даде положителен ефект през текущата петилетка. Но все пак бях вбесена от поведението на Космодемянски и му наговорих всичко, което мислех. Ако

не ме уволни, значи все пак науката му е по-скъпа от личните отношения с неуравновесени жени.

Така че вие сега сте ми необходим, и то в качеството си на тежка артилерия. Позвънете в Президиума, а? Иван Семьонович ми каза, че без вашия личен разговор с Дитятин едва ли ще успеем да пробием.

Новините са малко. Писах Ви ги миналата седмица. Тринадесетата серия с бели мишки даде отличен нулев резултат, макар че Мямлик (помните ли онова голямо черно лори, което получихме от Прага) направи три изчезвания подред. Вашият приятел Саня Добряк онзи ден остана през нощта в лабораторията, за да не изпусне Мямлик, ако му хрумне да се върне обратно. Но според мен е заспал и не иска да си признае това.

Вашата прекрасна Тамарочка му занесла термос с кафе, което поради разсеяност е посолила. Дори любовта на Саня към Тамара не могла да застави нашия герой да изпие тази живителна влага.

Но пак се отвлякох. Виктор Сергеевич, помогнете!

Ваша Калерия

Москва, 6 юли 1979 г.

Дълбокоуважаема Тамара.

Как се чувствуваш в Сухуми, почерняла ли си? Завиждам ти страшно. Как ми се иска да лежа до тебе на плажа, да слушам шума на вълните и да гледам синьото небе, но това е розовата мечта на идиота. За съжаление имам отлично развито въображение и си представям как излизаш вечер на естраден концерт с някакъв мускулест брюнет, докато ние с Калерия седим тук в пустия институт и се трудим.

Питаш ме как вървят работите. Нищо особено. „Фактор Т“ още не е проработил, макар че Калерия казва, че има надеждни данни с гущери-гекони. Може би... може би...

Аз пък вчера със собствените си очи видях появяването на Мямлик. Калерия не ми повярва, а пък аз от удивление забравих да използвам камерата. Знаеш ли, когато чакаш нещо дълго, вече не вярваш в него. Значи седях си в лабораторията, Калерия изчезна нанякъде и си мислех: да почистя ли клетката на лемуриите, или да регулирам центрофугата? Аз съм момче със златни ръце, не като твоя страстен брюнет, който може да ти купи само билет за естраден концерт.

Гледам в клетката и какво виждам — лемуриите са три, а не два. Преброих ги дори на глас. Три. Шустрик си е на мястото, Мямлик — също, и кой още? Още един Мямлик! Кълна ти се във всички светии и в моята любов към тебе (в която ти няма да повярваш, защото не си способна на възвишени чувства), че в клетката бяха два Мямлика! И двамата ме гледаха със смаяни очи и чакаха да им подхвърля допълнителна дажба от червейчета. А после Мямлик номер 2 изчезна.

Калерия ми направи сцена, че не съм зафиксирал явлението, а днес почти не разговаряме с нея. Не мога да търпя тези наполеоновски похвати в нея. Но скоро ще ѝ простя. Великодушен съм, пък и на нея не ѝ е леко: мишките не искат да ходят в бъдещето, лемуриите не се зафиксират, директорът прави интриги, а аз не съм много дисциплиниран.

Е добре, Тома, не забравяй да ми пратиш плажна снимка в цял ръст, ще я окача над екстрактора вместо Бриджид Бардо. Нещо ми е скучно без теб.

Саша

Москва, 21 ноември 1979 г.

Драги Виктор Сергеевич,

Благодаря за поздравленията. Разбирам, че те носят преди всичко поощрителен характер, но все пак ми беше приятно да ги получа. Що се отнася до мене (а също и до тези, които работят с мен), то основното чувство беше

празнотата. Сякаш сме тичали след влак и сме го настигнали, седнали сме в купето... и после какво? Вие сега ще се усмихнете и ще кажете: „Какво по-нататък ли? По-нататък — работа!“ Освен това от последните две постижения първото не е наша заслуга, а на Лишвиц. Той определи състава на „фактор Т“. Ние само бяхме започнали. А що се отнася до пътешествията в бъдещето на безименната бяла мишка, която, както Вие твърдите, някой някога ще ѝ постави паметник („Бяла мишка с мен в зъбите“), то Лишвиц тук няма нищо общо. И всичко стана така, както си го представяхте Вие. Цялата работа беше в точната дозировка и психичните стимулатори (Ваше откритие). Инжектирахме нова модификация на лемуровия „фактор Т“ на дванадесет мишки, привлякохме и Васка, макар че на него до смърт му омръзна да плаши тези нищожни гризачи с хищния си вид, (а той прави това неподражаемо)... С една дума една от дванадесетте мишки изчезна. Спаси се в бъдещето от котарака. Това е всичко — можем да сложим шампанското на масата, но... Оттогава сме повторили опита шест пъти, съблюдавахме точно условията, но мишките не изчезнаха. Така ни се пада. Не трябваше да се радваме толкова и да мислим, че сме Нютоновци. А то ще вземе да ни падне някоя ябълка на темето. Впрочем случи се и малка беда — Васка подгони беззащитния Мямлик и успя да го стигне. Хвана го, а Мямлик в отчаянието си ухапа Васка (а не изчезна). Сега Васка седи с подпухнала муцуна и не работи. Мямлик седи с подута лапа и не работи, прекрасната Тамара съжалява Васка, лекомисленият Саня жали пък Мямлик и това предизвика голям скандал в лабораторията. Какво пък, ще работим по-нататък. Елате, защото ни е скучно без Вас.

Калерия

Москва, 27 декември 1979 г.

Драга Рима!

Толкова много работа имаме, толкова много, че просто е една оптимистична трагедия! Мислех, че няма да преживея всичко това, но чудно, преживях го. Бях почти на границата на физическото изчезване. Тоест буквално не аз, а Саня. Той е някакъв ужас, а не човек! Знаеш ли, бях чела в едно стихотворение, че някои лекари се заразявали нарочно с чума и понякога със смъртоносен изход. Ето такива типове ме обграждат. Един тип, с други думи.

Трудно ми е да ти обясня, защото ти, извинявай, но в науката си кръгла нула. Навярно си спомняш, че отделяхме „фактор Т“. Ако този фактор се употреби правилно, можеш да тръгнеш към бъдещето. Лемуриите правят това сами, защото факторът им е в кръвта, а на други същества трябва да се присажда, а после да се сплшат както трябва. За мишките си имахме котарак — Васка, такъв звяр, можеш да се побъркаш! Но сега избяга, защото му стана скучно да плаши мишките, след като не му дават да ги изяде. Правихме хиляди опити, понякога ставаше, а понякога — пълна профанация. После се появили маймунки. С тях също излезе несигурно. Изобщо, както казва нашата Калерия, науката не е място за хора със слаби нерви и е убийствено права.

Завчера се случи екстрено събитие. Наш Саня спретна горещ спор с Калерия за перспективите. Той, разбираш ли, и в науката, и във всичко друго не търпи. Започна да убеждава Калерия, че е време да се премине към опити с хора. Калерия отначало се смееше, пък и аз почнах да му се надсмивам, но навярно не трябваше да правя това. После всички си отидохме, а той остана в лабораторията и се оказа, че пресмятал дозата и главно, търсел е емоционален фон. Изобщо се изхитрил да употреби целия запас от „фактор Т-12“ (това е нова модификация), с една дума, фактора, който подгонваше маймунките в бъдещето. На другия ден сутринта, когато в лабораторията имаше доста хора, Саня отново заспори с Калерия. Започна да я убеждава, че науката не може да върви напред, ако сме много предпазливи. А Калерия му

отвърна, че ако попадне в бъдещето със сто години напред и тая къща вече я няма... А Саня каза, че природата е мъдра и тя отвежда лемуриите само малко по-напред, и то в добри условия, където няма хищници. А тук някой от лаборантите каза, че Саня не може да се изплаши от нищо. Как ще го пратим в бъдещето! На Саня, естествено, му стана приятно, че го мислят за смел. А после изведнъж ми каза: „Вземи от Артур кутийката“. Аз, разбира се, му отговорих, че е по-добре да ме помоли, но го съжалих и отидох при шлосера Артур. А оня се смее. Даде ми кутийката и ми казва да я нося внимателно и да не помисля да я отварям. Изтичах обратно при Саня и му казвам: „Ето ти твоята кутийка“. А Саня казва на всички: „Внимание!“ После изважда от сака си каска за мотоциклет. Извади я и рече: „Тамара, мила, отвори кутийката, която ти даде Артур“.

И аз като сомнамбул се приближих до него и почувствувах, че целият трепери. „Отваряй!“ — извика Саня. Отворих я и от кутийката изскочиха три големи черни хлебарки. Страшно се възмутих. Такава гадна шега никой досега не си е правил с мене. Хвърлих кутийката на пода и му казах: „Никога няма да ти простя това!“ Но никакъв отговор! Саня го нямаше в стаята! Всички закрепяха: „Ах, какво стана?“ А Калерия каза доста тихо: „Никога не съм мислила, че мъж може така да се бои от хлебарки, че да избяга в бъдещето“. А аз ѝ отговарям: „Не говорете така за Саня! Той го направи за науката.“ А Калерия ми рече: „Нищо лошо не съм казала за Саня. Ако той така се бои от хлебарки, значи е два пъти мъж, защото заради експеримента се е подложил на такава адска мъка. Той сега е мъченик на науката.“

Веднага очистихме място сред лабораторията и започнахме да чакаме кога ще се върне Саня. Аз си поплаках тихичко, защото се страхувах да не се случи нещо с него. Но не успях както трябва да се разрева и Саня вече се върна. Но в странен вид. Мрачен и дори се усмихваше тъжно, когато започнаха да го поздравяват.

Калерия каза, че мъмренето вече си го е осигурил, а пък тя ще се постарее да го остави без премиални. Но аз се възмутих, хвърлих се върху Саня и започнах да го утешавам. Но той дори не ми отговори, само ме погледна тъжно и тук аз видях — о ужас! — ти представяш ли си, бузата му беше страшно ожулена! „Ударил ли си се?“ — изплаших се аз. „Не — отвърна Саня, като се обърна към Калерия и каза: — Готов съм да понеса заслуженото наказание.“ Но Калерия беше позвънила вече на Лишвиц и други някои дойдоха, и сега нашият Саня седи омотан в жици и датчици като космонавт, мерят го и го изследват. Само дето не иска да разкаже какво е видял в бъдещето. И най-ужасното: изобщо не желае да разговаря с мен. Сякаш е родезийски расист, а аз поробена негърка. Не мога да ги представя как ще свърши всичко това. Охлузената буза на Саня е толкова ужасна, че аз се боя от заразяване на кръвта. Чакай по-нататъшни писма след Новата година.

Твоя, убитата от обстоятелствата приятелка
Тамара

Москва, 16 юли 1980 г.

Драги мой Виктор Сергеевич!

Не бих се решила да Ви пиша, защото никакви екстраординарни събития не са станали в нашата наука: гоним маймунките и мишките в бъдещето, но никак не можем (а кога ще можем?) да регулираме продължителността на пътешествията.

Но имам за Вас една доста любопитна новина. Може би ще Ви разсмее.

Помните ли, преди половин година Саня Добряк извърши нещо, което ми струваше маса нерви и обяснителни бележки до Космодемянски.

В пътуването на Добряк имаше две тайни. Първата: силното охлузване на бузата му, за което той не каза никому нито дума. Втората му тайна се заключаваше в рязката промяна в отношението му към Тамара. Той

буквално престана да я забелязва. Що се отнася до Тамара, то тя веднага до смърт се влюби в Саня и колкото по-студено се държеше той с нея, толкова по-жарко биеше нейното елегантно сърце.

Всички тези тайни се разкриха вчера.

Заседяхме се до късно в лабораторията. Валеше дъжд, беше мрачно и тъжно. Аз пресмятах нещо на калкулатора, Саня хранеше зверчетата. Влезе Тамара. Хвърли ми бегъл поглед, но според мен дори не ме забеляза. Приблужи се до Саня с твърда походка на човек, който е решил да лети в Космоса, и му каза: „Саня, трябва да ти кажа няколко думи“. „Слушам ви“ — рече Саня, гледайки към клетката. „Саня, между нас възникна някаква трагедия, моля за обяснение.“ „Няма да го получите — отвърна той. — Няма за какво да говорим.“ „Ти вече не ме обичаш, така ли“? — попита Тамара. „Бих искал, но не мога да понасям съперници.“ „Нямаш съперници“ — каза Тамара и заплака. „Не вярвам“ — не отстъпи Саня. „Но кой е той?“ — попита Тамара. „Не знам, но видях как се прегръщате, когато пътувах в бъдещето.“

„Ах!“ — възкликна Тамара. — „Значи това не е било?“ „Било или ще бъде — не е ли все едно“ — рече Саня. „Но кълна ти се, че обичам само тебе! — рече Тамара. — И никога на никого не съм казвала такива невероятни думи! И съм съгласна още утре да отида с теб в гражданското. Искаш ли да се ожениш за мен, кажи, искаш ли? Или ще дръзнеш да откажеш?“

Последните думи на Тамара прозвучаха като трагичен монолог, нагласен така, че да се чуе и в галерията. Обърнах се към тях, за да ги помоля да снижат тона и да не привличат вниманието на случайните минувачи по улицата. Но нищо не казах, защото вместо два силуета видях един — Тамара се беше хвърлила в обятията на Саня и оня, разбира се, не беше устоял на тази фронтална атака.

И в този момент от вратата се разнесе страшен вопъл: „Да не си посмял! Аз я обичам!“ И още един Саня Добряк се хвърли с юмруци към своя двойник.

И всичко се подреди. Както изглежда, по време на пътешествието си в бъдещето Саня се е заварил да целува Тамара, при това в полутъмната лаборатория. Ясно, познал е Тамара, защото е свикнал да я гледа отстрани. Себе си не е познал, защото не е свикнал да се гледа отстрани. Навярно това разбра и Саня, оня Саня, който се целуваше с Тамара. Той отстрани любимата си и протегна ръката си напред. Саня — пътешественикът във времето, връза скулата си в юмрука на Саня — щастливия влюбен, хвана се за бузата и изчезна.

Сега той ходи наперен, глупавата усмивка не слиза от физиономията му и на всички любопитни, които вече са чули от Тамарината уста за боя между Саня и Саня, казва; „Ти да беше видял с какво наслаждение насиних окото на този глупав ревнивец!“

Това е всичко. Скучаем без Вас.

Искате ли да литнете към бъдещето?

Ваша Калория

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 29,30/1979 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.